

Obsah

Předmluva	5
1 Kořeny novověké disputace	11
1.1 Předběžná terminologická vymezení	13
1.1.1 Disputace	13
1.1.2 Novověká disputace	13
1.1.3 Rozlišení disputační <i>praxe</i> a disputační <i>metody</i>	14
1.1.4 Oponent a respondent	15
1.1.5 Termín „dialektický“	16
1.2 Aristotelovy dialektické disputace	17
1.2.1 Základní vymezení	17
(a) Aristotelova klasifikace argumentů	17
(b) Argument a disputace	19
1.2.2 Dialektický problém, propozice a teze	19
(a) Vlastnosti a klasifikace dialektického problému	20
(b) Dialektická propozice a uznávaný názor	21
(c) Dialektická teze a problém	22
1.2.3 Osoby a pravidla v dialektické disputaci	22
(a) Role tazatele	23
(b) Role respondenta	24
(c) Průběh dialektické disputace	26

1.2.4 Účel a epistemická hodnota dialektických disputací	27
(a) Některé pohledy na účel dialektické disputace	27
(b) Epistemická hodnota dialektické disputace	30
1.3 Středověké dědictví	34
1.3.1 Úvod do problematiky středověkých disputací	34
1.3.2 Typologie scholastické disputační praxe	36
(a) Disputované otázky komentářů a řádné disputace mistrů	36
(b) Vesperální a inceptní disputace	38
(c) Quodlibetní disputace	40
1.3.3 Dialektické disputace a hra obligací	42
(a) Disputace na školách dialektiků	42
(b) Obligace	42
1.3.4 Vztahy mezi vybranými typy středověkých disputací	44
(a) Dialektické a obligační disputace	45
(b) Dialektické, zkušební a doktrinální disputace	47
1.4 Raný novověk: jasný záznam o metodě řešení argumentu	52
1.4.1 Proměny v raném novověku	52
1.4.2 Otázka Clichtoveho tzv. „doktrinálních disputací“	52
(a) „Doktrinální disputace“ – nevhodné pojmenování	53
(b) Kontrasty s vybranými středověkými disputačními praxemi	57
1.5 Exkurz: Vývoj teorie topiků a loci	58
1.5.1 Antika	58
(a) Aristoteles	58
(b) Boethius (480–524/5)	59
1.5.2 Středověk a raný novověk	62
(a) Garlandus Compotista	62
(b) Abélard (1079–1142)	63
(c) Petr Španělský, terministé a Jan Buridan	63
2 Novověká disputace a její proces	67
2.1 Disputační příručky, autoři a definice novověké disputace	69
2.1.1 Disputační příručky a jejich autoři	69
(a) Všeobecná charakteristika disputačních příruček	69
(b) Vybraní autoři a jejich díla	70
2.1.2 Dobové definice disputace	72
2.2 Osoby v disputaci	74

2.2.1	Praeses	74
(a)	Pedagogický úkol	75
(b)	Úkol pomáhat oponentovi a respondentovi s argumentací	75
2.2.2	Publikum má hodnotící funkci	76
2.2.3	Oponent a respondent	80
2.3	Základní struktura novověké disputace	82
2.3.1	Návrh a výběr teze	84
(a)	Thomasius	84
(b)	Felwinger	86
2.3.2	Status controversiae	88
(a)	Funkce	88
(b)	Druh disputace a principy	90
2.3.3	Objectio	98
(a)	Kontradiktornost konkluze námítky	98
(b)	Typy argumentu	101
(c)	Hledání vhodného argumentu – Topiky/Loci	102
2.3.4	Assumptio – převzetí, osvojení argumentu	106
2.3.5	Responsio a exceptio obecně	107
(a)	Responsio	108
(b)	Exceptio	110
2.3.6	Responsio a exceptio jednotlivě	111
(a)	Nego a instantia	111
(b)	Distinguo a subdistinguo	114
(c)	Inversio a retorsio	118
(d)	Concedo a ostatní responsio a exceptio	125
2.3.7	Ukončení disputace	127
(a)	Obtíž spojená s přechodem k novému argumentu	127
(b)	Podmínky ukončení disputace – dosažení principů a mlčení	128
(c)	Čas vyměřený disputací	130
3	Úskalí a možnosti novověké disputace	133
3.1	Úskalí novověké disputace	134
3.1.1	Úskalí procedurálně-teoretické povahy	134
(a)	Důkaz teze a hledání pravdy pomocí disputace	134
(b)	Záměna rolí, <i>onus probandi</i> a jeho strategické využívání ..	138
(c)	Principy	140
(d)	Metoda řešení argumentu vs. sokratická metoda	142
3.1.2	Úskalí povahy kulturně-společenské	143
(a)	Násilí při disputaci	143
(b)	Důvody a okolnosti zániku ústní disputace v Německu ...	146
3.2	Možnosti novověké disputace	149

3.2.1	Dva autoři o přednostech disputačního přístupu k vědě a vzdělávání	149
(a)	Leibnizovo ocenění sylogistické formy argumentace	149
(b)	Prof. Stanislav Sousedík	150
3.2.2	Výhody <i>asumity</i> – lokální a časové vázanosti účastníků ústní disputace	151
(a)	Asumita disputace omezuje arbitrární reinterpretace	152
(b)	Asumita disputace zajišťuje přiměřenost lidským možnostem	152
(c)	Asumita disputace ukazuje hodnotu teze a není překážkou komunikace k širší veřejnosti	154
3.2.3	Disputace a moderní věda a technika	156
(a)	Humanitní vs. přírodní vědy	156
(b)	Lidský čin vs. verdikt software	156
	Seznam literatury	158
	Prameny	164
	Obsah	166